

CATALUNYA-ESPANYA: FINAL DE TRAJECTE? (16)

Josep Joan Moreso catedràtic de Filosofia del Dret i rector de la Universitat Pompeu Fabra

Entrevista

“Els universitaris veuen possible la independència”

FEDERACIÓ • “Sóc partidari que totes les comunitats autònomes de l'Estat tinguin un sostre alt de competències i les vagin assumint segons els seus interessos” **ESTUDIANTS** • “Es pregunten per què Catalunya no pot ser independent si altres estats d'Europa ho han aconseguit” **Per: Maria Sistachs**

Pel catedràtic de filosofia del dret i rector de la Universitat Pompeu Fabra, l'única via per continuar cooperant amb Espanya és l'estat federal, un model que, tal com recorda Josep Joan Moreso, preveu l'Estatut que actualment és en mans del TC.

En un moment delicat per a Catalunya, a l'espera de la sentència del TC, Rodríguez Zapatero diu que cal més cooperació entre les autonomies en lloc de més autogovern. Què n'opina?
L'autogovern ha de ser la precondició de la cooperació. Som un estat autònom i, si ens ho creiem, només podem cooperar en condicions d'igualtat si hi ha unes regles clares d'autogovern.

Així, ja és hora que Catalunya es replantegi les relacions amb l'Estat?
Des que existeix l'Espanya moderna, les relacions amb Catalunya no han estat fàcils i potser sempre ens ho estarem replantejant, però ara, institucionalment, hi ha una situació greu perquè hi pot haver una modificació del disseny institucional en què s'insereix Catalunya. Després de quatre anys de culebró l'Estatut podria ser retallat pel Tribunal Constitucional, i amb arguments no gaire respectuosos amb un procés conduït des de Catalunya amb plena lleialtat institucional.

Com seria el replantejament?
Si hem de seguir cooperant només hi ha una via, la que preveu l'Estatut; aprofundir la lectura federalitzant de la Constitució. Totes les forces catalanes, excepte el PP, hi estan d'acord i per tant era un bon moment. I desaprofitar-ho...

Per tant, el millor model per a Catalunya és un estat federal?
Sí, un cop iniciat el sistema autònom sí, ja que totes les autonomies tindrien un sostre alt de competències i les anirien assumint segons els seus interessos. Però perquè el sistema funcioni bé institucionalment caldria reformar el Senat, que fos una cambra territorial amb representants de les comunitats autònomes i que tingués competències sobre qüestions territorials.

Com viuen els estudiants la relació entre Catalunya i la resta de l'Estat?
En general tenen una consciència més fresca respecte a l'autogovern i plantegen la sobirania i la independència com una possibilitat real.

Josep Joan Moreso al seu despatx del rectorat ■ CRISTINA ÀLVAREZ

PERFIL:
Una Catalunya lliure és possible
La docència universitària ha permès Josep Joan Moreso (Tortosa, 1959) veure com canviava la consciència nacional dels joves fins al punt que ara trobarien factible l'estat propi.

Molts es pregunten: “Si ho han fet altres països d'Europa per què no Catalunya?” I també tenen un mal-estar comprensible en veure que han crescut en plena bonança econòmica, però que no ha anat acompanyada d'una redistribució de la riquesa al món. I a més ara, per culpa de la crisi, potser no poden assolir el nivell de vida dels seus pares.

Precisament, un país en crisi per culpa del sector del totxo és necessari que aposti per la innovació?

El coneixement és el que diferencia l'economia d'un país avançat. Per tant, cal seguir apostant per la innovació. Però no hi ha receptes màgiques i ens hauria de servir d'advertència el cas de Japó, un país que fa gairebé 20 anys que està estancat després d'implicar-se amb força per la recerca aplicada.

Així seria convenient un canvi de model productiu basat en la R+D+I?
El canvi de model s'havia de fer i Catalunya se'n va adonar perquè no va apostar tan fort per la construcció.

Per tant, a Espanya li cal un canvi. Era obvi que no podia ser que cada any s'hi construïssin més cases que a França, Alemanya i Itàlia juntes. Però la recepta no és la innovació per sortir demà de la crisi.

D'altra banda, té la impressió que hi ha un retrocés en l'ús social del català?

Hi pot haver un retrocés en l'àmbit privat perquè la quantitat de gent immigrant que ha arribat manté la seva llengua materna. En canvi, mai hi havia hagut tanta gent que parlés i escriués en català, com tampoc tants llibres publicats en aquesta llengua, així com també disciplines que l'usessin. El problema és que convivim amb un idioma molt important i de vegades és una mica difícil trobar el lloc del català. Però a la contra, el fet que el català i el castellà siguin llengües romàniques permet que les persones que venen aquí durant un temps les aprenguin totes dues i que el català sigui conegut arreu i tingui més prestigi.

És partidari que la Generalitat reguli l'ús del català en tots els àmbits?

Té dret a introduir mesures per preservar la seva cultura i la seva llengua. Però és un gran error voler mantenir viu el català a través d'un sistema de sancions. Calen mesures de promoció i garantir-ne la presència en determinats àmbits.

La Pompeu Fabra fa vint anys. Com valora la trajectòria de la universitat des del 1990 fins ara?

És una universitat molt jove però amb una trajectòria notable. Ha aconseguit un prestigi en la docència i una excel·lència en la recerca molt considerables. En 20 anys hem aconseguit ser una de les millors universitats del sud d'Europa, i el repte és convertir-nos en una de les millors del continent.

El ministeri d'Educació va presentar a l'abril un informe per millorar el model de finançament de les universitats. Com el valora?

Els rectors hi estem d'acord, però hem perdut uns anys magnífics per haver aconseguit els dos reptes que proposa l'informe i que ara per la crisi no es podran dur a terme. D'una banda l'Estat, fa quatre anys, hauria pogut contribuir al finançament addicional per resultats de les universitats, i també es preveia introduir un bon sistema de beques. Però ara no sé com ho faran perquè no hi ha diners. ■